

Voorontwerp leersteundecreet

Voorlopig onvoldoende

Aan het begin van de zomervakantie keurde de Vlaamse regering nog snel het voorontwerp goed van het leersteun-decreet dat het M-decreet moet vervangen. Voor het COV is het alleszins duidelijk dat in zijn huidige vorm dit decreet niet zal zorgen voor een versterking van de zorg en ondersteuning in jouw school. Er is nog veel werk aan de winkel als dit systeem al op 1 september 2023 in werking moet treden.

Organisatie van de leersteun via leersteuncentra

Leersteun is er om in het gewoon onderwijs leerlingen met een verslag te ondersteunen. Maximaal 47 leersteuncentra zullen de huidige ondersteuningsnetwerken vervangen. Die centra kunnen zelfstandige entiteiten zijn of als afdeling van een school in het buitengewoon onderwijs opgericht worden. Elk centrum krijgt zijn eigen bestuur en een eigen multidisciplinair team van ondersteuners. Per centrum komt er een leersteunraad die zal bestaan uit vertegenwoordigers van de aangesloten scholen. De leersteuncentra van OVSG, POV en GO! zullen in een zelfde regio verplicht moeten samenwerken. De inspectie krijgt als taak om de leersteuncentra door te lichten en zal een kader opstellen waarin bepaald wordt wat een kwaliteitsvolle ondersteuning moet zijn.

Wat vindt het COV?

Een duidelijke organisatiestructuur kan een stap vooruit betekenen, zeker voor de ondersteuners die er eindelijk een thuis kunnen vinden. Maar voorlopig staat het voorontwerp van decreet nog bol van de onduidelijkheden zodat we de impact van de reorganisatie niet kunnen inschatten. Er is zelfs geen definiëring van wat kwaliteitsvolle leersteun is. Dat is nochtans de basisvoor-

waarde voor een efficiënte en nuttige doorlichting van de centra. Het COV vraagt ook om de inspraak in de leersteuncentra duidelijk te organiseren. In elk centrum moet een lokaal onderhandelingscomité (LOC) opgericht worden.

Financiering

Globaal gezien zal de omkadering voor het leersteunpersoneel op dezelfde manier worden vastgelegd als nu het geval is voor de ondersteuningsnetwerken. Alleen voor de leersteun voor de meest voorkomende types, namelijk basisaanbod, type 3 en 9, komt er een andere berekening waarbij er meer rekening zal gehouden worden met het aantal leerlingen met een verslag. Scholen zullen een toekenning krijgen in punten, omzetbaar in lestijden en uren. De punten kunnen flexibel aangewend worden over de onderwijsniveaus heen, afgestemd op de behoeften van leerlingen, leerkrachten en teams. De centra zelf krijgen ook een duidelijke omkadering. Een zelfstandig centrum zal minstens kunnen rekenen op een halftijdse directeur. Een centrum dat afhangt van een school voor buitengewoon onderwijs zal minstens een voltijdse coördinator kunnen aanstellen. Het werkingsbudget wordt bepaald op basis van de omkadering van het centrum en het aantal leerlingen met een IAC-verslag in de aangesloten scholen.

Wat vindt het COV?

Opnieuw: een duidelijke structuur kan een stap vooruit betekenen. Maar deze financiering verandert niets aan de tekorten die er al zijn. Door het blijvend systematisch ontbreken van voldoende omkadering en middelen om de leersteunverwachtingen waar te maken, zal die reorganisatie weinig verschil maken op de klasvloer. Bovendien kan de nieuwe manier om de middelen te verdelen een grote verschuiving van de tewerkstelling veroorzaken bij de ondersteuners.

De leerondersteuner

De minister wil een nieuwe personeelscategorie inrichten onder de noemer "leerondersteunend personeel". Er komen ook twee nieuwe ambten: leerondersteuner en coördinator. Zij worden geaffecteerd naar het leersteuncentrum en zijn inzetbaar in alle scholen die bij het leercentrum aangesloten zijn. Het bestuur doet de aanstelling. Eerdere diensten in een of andere vorm van leer-ondersteuning ((pre-)waarborg en ondersteuningsnetwerk) kunnen gevalideerd worden. Vanaf 1/1/2024 kunnen mensen vastbenoemd worden in het ambt van leerondersteuner.

Wat vindt het COV?

Het decreet kan niet goedgekeurd worden zonder zicht op de uitvoeringsbesluiten die dit statuut moeten regelen. Een ambt toewijzen zonder te weten wat de voorwaarden zijn voor dat ambt, is geen goede manier van werken. De uitvoeringsbesluiten moeten tijdens de onderhandelingen samen met het

decreet zelf besproken worden. Want op dit moment zijn er nog te veel onduidelijkheden over het statuut en over de overgangsmaatregelen. Bovendien voldoen de voorziene overgangsmaatregelen niet. Wat ondersteuners al gepresteerd hebben in de (pre-)waarborg en de ondersteuningsnetwerken, wordt onvoldoende gevalideerd. Het is ook niet juist dat het het bestuur van het centrum is die kan bepalen welke diensten zullen gevalideerd worden. Dat werkt willekeur in de hand. Het COV wil ook dat de leerondersteuners gekoppeld worden aan het onderwijsniveau Basisonderwijs.

Organisatie in de scholen gewoon onderwijs

Scholen kiezen jaarlijks het leersteuncentrum waarbij ze aansluiten. Ze hebben recht op leersteun voor leerlingen met een gemotiveerd verslag die het gemeenschappelijk curriculum volgen en voor leerlingen die een individueel aangepast curriculum (IAC) volgen. Het is de klassenraad die dat IAC opmaakt. Een leerling uit het gewoon onderwijs met een IAC-verslag kan maximaal halftijds de lessen en activiteiten volgen in een school voor buitengewoon onderwijs. De Vlaamse regering zal verder de modaliteiten bepalen voor de versterking van de brede basiszorg en de verhoogde zorg.

Het leersteundecreet zoals het nu voorligt is vooral een organisatorische herziening.

Net als in het gewoon onderwijs krijgen ook de scholen voor buitengewoon onderwijs meer verplichtingen en opdrachten zonder dat er bijkomende middelen tegenover staan.

Wat vindt het COV?

Het COV gaf al vaak genoeg aan dat de voorwaarden voor het versterken van de brede basiszorg en de verhoogde zorg in scholen voor gewoon basisonderwijs niet vervuld zijn. Dat gebeurt met dit decreet ook niet. Klassenraden in het gewoon onderwijs hebben bovendien geen expertise in het opmaken van aangepaste leertrajecten voor leerlingen met een IAC-verslag. Omdat er in het basisonderwijs ook structureel geen tijd voorzien wordt om klassenraden te houden, komt dit opnieuw bovenop de lesopdracht of tussen de vele schoolopdrachten in. Dat kan en mag nooit de bedoeling zijn.

De personeelsleden moeten in hun opdracht tijd en ruimte krijgen om te overleggen, te professionaliseren of samen te werken aan expertise-uitwisseling. De pedagogische begeleidingsdiensten moeten voldoende omkaderd worden om scholen en teams te begeleiden in het versterken van hun zorgwerking. Er moeten dringend meer middelen zijn voor professionalisering.

Wat vindt het COV?

Net als in het gewoon onderwijs krijgen ook de scholen voor buitengewoon onderwijs meer verplichtingen en opdrachten zonder dat er bijkomende middelen tegenover staan. Werkdruk en planlast dreigen te verzwaren. Dat moet in elk geval vermeden worden! Het leersteundecreet voorziet nog steeds geen herziening van de omkadering van de scholen voor buitengewoon onderwijs. Dit is een eis die het COV al van bij de start van het M-decreet stelt. Het is meer dan hoog tijd dat er voor deze scholen rekening gehouden wordt met de toegenomen zorgzwaarte van hun leerlingen.

Organisatie in de scholen voor het buitengewoon onderwijs

Scholen voor het buitengewoon onderwijs moeten voortaan voor iedere leerling een IAC opmaken, dat het huidige handelingsplan vervangt. Jaarlijks moeten zij ook nagaan welke leerlingen in aanmerking komen voor een mogelijke overgang naar het gewoon onderwijs. Een leerling uit het buitengewoon onderwijs kan maximaal 2 jaar voltijds de lessen volgen in het gewoon onderwijs. Daartoe moeten beide scholen duidelijke afspraken maken. Een buitengewone school kan ook een vestiging oprichten in een gewone school.

Besluit

Julie konden het tussen de lijnen door al lezen: het leersteundecreet zoals het nu voorligt is vooral een organisatorische herziening. Wij bezorgden de minister een nota van tien pagina's met bemerkingen, aanbevelingen, vragen om verduidelijking en een duidelijke oproep om dit voorontwerp grondig te herbekijken samen met de sociale partners. Dit is geen afschaffing van het M-decreet. Dit is enkel een lichte reorganisatie waarvan we bij gebrek aan uitvoeringsbesluiten zelfs de ware omvang niet kunnen inschatten. Bij zijn aantreden maakte de minister van de afschaffing en vervanging van het M-decreet een speerpunt van zijn beleid. Hopelijk sluit hij zijn legislatuur niet af met een sisser van een leersteundecreet.